

tidligt at tale derom; jeg mener det dog ikke. Som det vil være ærede Medlemmer bekendt, har jeg fastholdt den Anskuelse, at vi saa vidt som gørligt burde undgaa at gaa til en delvis Revision af Toldloven forinden det Tidspunkt, der i selve Loven er fastsat som Revisionstidspunkt. Og hvorfor? Fordi der fra store Dele af Rigsdagen og fra Erhvervslivets Side blev lagt overordentlig megen Vægt paa, at dette i et vist Aaremaal fik Ro og Tryghed til at kunne indrette sine Dispositioner efter den gældende Lov. Dette har jeg fundet var et Hensyn, der praktisk maatte veje overordentlig tungt, og derfor har jeg, selv hvor jeg erkendte, at det kunde være særdeles ønskeligt, været imod at røre ved Toldloven mere, end de nu vedtagne Forbrugsskattelove med Nødvendighed medførte. Men 1916 skal vi altsaa have Toldloven til Revision, og denne Revision — det ønsker jeg her at sige — ønsker jeg at forberede paa en betydelig grundigere Maade end tidligere Toldrevisioner. Erhvervslivet er jo undergaaet en saa betydelig Udvikling, det hele Toldspørgsmaal er blevet saa overordentlig kompliceret, Toldsatserne griber i en ganske anden Grad end tidligere ind i Tusinders, ja Titusinders eller Hundredetusinders økonomiske Vel og Ve, og der kan ikke vises tilstrækkelig stor Agtpaa-givenhed, naar man ønsker at revidere Toldloven og røre ved de bestaaende Satser. Derfor har jeg ment det rigtigt denne Gang at forberede Arbejdet saa omhyggeligt, som det overhovedet er muligt, og forberede det paa den Maade, at der i videst muligt Omfang bliver givet Erhvervene Adgang til at fremsætte og dokumentere deres Ønsker.

Nu kunde man sige: Ja, det kan jo gaa i en Fart, for Erhvervene kender nok selv deres Ønsker. Nej, saa ligetil er den Ting ikke i vore Dage. Indenfor ethvert af de større Erhverv vil det, hvis man vil tage Opgaven op med den Samvittighedsfuldhed, som jeg er overbevist om, man vil anvende, være nødvendigt at anstille langvarige og ofte meget besværlige specialstatistiske Undersøgelser paa Grundlag af udsendte Spørgeskemaer og lignende Materiale, for at komme til fuld Kundskab om den Maade, hvorpaa den bestaaende Toldlov har virket, og om, hvilke Ændringer der fra Erhvervenes Synspunkt kunde være ønskelige. Det er klart, at Oplysning herom vil blive søgt fremskaffet paa den alsidigst mulige Maade ved Henvendelser til de forskellige Interesser indenfor det en-

kelte Erhverv; Handelsinteressen og Producentinteressen skal jo i lige Grad have Lejlighed til at udtale sig; og ligeledes vil der selvfølgelig fra Regeringens Side blive fremskaffet alt det Materiale, som det er muligt at fremskaffe til nøjere Belysning af disse Interessekrav saavel som af Forbrugerinteressen. Fremskaffelse af saadant Materiale vil ogsaa have Betydning paa anden Maade. Der er fra Erhvervslivets Side blevet udtalt et velbegrundet Ønske om, at Erhvervene faar Lejlighed til at udtale sig og fremskaffe Oplysninger til Brug for Administrationen ved eventuelle Forandringer i vore Handelstraktater. Jeg nærer den Overbevisning, at Spørgsmaalet om Handelstraktaterne og Spørgsmaalet om Revision af Toldtariffen er to Spørgsmaal, som absolut ikke kan skilles fra hinanden, dertil staar de i alt for naturlig Forbindelse. Hvorledes man saa fremtidig vil ordne Spørgsmaalet, skal jeg ikke her i Dag udtale mig om, men at det ved den forudgaaende Overvejelse maa ses i Sammenhæng, anser jeg for ganske givet, og derfor vil de Oplysninger, som det nu er Regeringens Agt at søge, ogsaa i høj Grad kunne blive af Betydning ved Spørgsmaalet om Ændringer i vore Handelstraktater med forskellige fremmede Stater. Arbejdet paa Indsamling af Oplysninger vil blive paa-begyndt i denne Vinter, og jeg tror ingenlunde, det er for tidligt. Der vil, som jeg nævnedes før, hengaa ikke ganske ringe Tid for de enkelte Erhverv med at fremskaffe de Oplysninger, som det vil være rigtigt at faa frem. Naar disse Oplysninger foreligger, vil der ganske sikkert vise sig at være en Mængde Forhold, der trænger til nærmere Belysning, og de nødvendige yderligere Oplysninger maa Regeringen da søge tilvejebragt ved supplerende Spørgsmaal til de forskellige Erhvervsgrupper og ved selvstændige Undersøgelser gennem Statistisk Bureau og paa anden Maade. Naar man da betænker, at der ikke er stort mere end 3½ Aar til, at Regeringen i alt væsentligt maa have endt sine Overvejelser med Hensyn til det Toldlovsforlag, som skal forelægges til Revision, saa vil det ses, at naar Sagen skal tages paa denne Maade, og naar der for første Gang skal tilvejebringes et saa solidt og omfattende Grundlag for en Revision af Toldloven, er det ingenlunde for tidligt at begynde paa Arbejdet i denne Vinter.

Inden jeg slutter, vil jeg sige et Par Ord om de statsfinansielle Udsigter. Jeg